

Posudek školitelky na bakalářskou práci Michaely JONCZYOVÉ *Jazz ve francouzské literatuře*

Bakalářská práce tematicky vychází z předkladatelčina dlouhodobého zájmu o hudbu a rytmus na jedné straně a ze zkušeností nabytých během zahraničního pobytu v rámci programu Erasmus na straně druhé. Michaela Jonczyová se v ní zaměřuje na mapování zajímavého fenoménu, jakým je přítomnost jazzu, tedy z počátku typicky amerického hudebního žánru, ve francouzské literatuře, která se vždy vyznačovala zajímavým, protože krajně ambivalentním vztahem ke všemu, co přicházelo zpoza Atlantiku.

Ve stručném úvodu se autorka zabývá kontextem vzniku jazzu, jeho pozdějším vývojem, problematice rytmu a improvizace, jakož i možnými průniky jazzu a literatury. Díky sekundárním pramenům (Y. Séité) se úspěšně vyhýbá obvyklému úskalí prací typu „XY v literatuře“, totiž prostému vyhledávání konkrétních témat a motivů. Jazz v roli *objektu literárního diskurzu* (tradiční americké romány o jazzmanech) považuje za nejméně přínosnou variantu setkávání těchto dvou typů umění. Jen o něco zajímavější možností pak je jazz v roli *objektu spisovatelova diskurzu* (literárně ztvárněné jazzové kritiky). Nejhodnotnější díla však vznikají tam, kde dochází ke skutečnému *transferu*, tedy ovlivnění samotné formy literárního textu některou z jazzových komponent.

Všechny tři výše popsané teoretické průniky jazzu a literárního textu pak Michaela Jonczyová dokládá na příkladech z francouzské literatury. První románem Pascala Quignarda *Americká okupace*, druhý Vianovými *Jazzovými spisy*, třetí básní Philippa Soupaulta „Georgia“ a Cocteauovými nepříliš úspěšnými pokusy spojit recitaci vybraných básní ze sbírky *Opera s jazzovou hudbou*.

Jakousi syntézu všech myslitelných přístupů pak podle autorky představuje francouzský spisovatel Christian Gailly (1943-2013), kterému je věnována stěžejní třetí část diplomové práce. Michaela Jonczyová podrobně rozebírá vybranou pasáž z jeho románu *Be-bop* (1995), aby konkrétně ukázala, jak tento „écrivain jazzophile“ staví své texty a jaké role (jednotící, hybné i konceptualizačně-typizační síly) v nich hraje jazz. Závěrečný odkaz na Prousta by mohl překvapit, ale má svou logiku: Hudba i jiné druhy umění se skutečně mohou stát jakousi branou do lidského „hlubinného já“, které se oprošťuje od příliš svazujících společenských konvencí.¹ Přinejmenším v životě a díle samotného Christiana Gaillyho patrně hraje podobně terapeutickou a osvobozující roli.

Autorka předložené studie chodila svůj text pravidelně konzultovat, takže veškeré své připomínky jsem jí sdělovala průběžně. Kvituji s povděkem, že mé opravy a protesty (zejména proti chybám v českém jazyce a původně nepříliš dobré kvalitě překladů vybraných beletristických pasáží) byly následně zapracovány do definitivní verze bakalářské práce.

¹ V této souvislosti stojí zato znovu připomenout, že Proust tato dvě „já“ nestavěl do tak příkrého rozporu, jak se později začalo soudit. Společenské já samozřejmě nestačí k pochopení žádného skutečného umělce a pravý kritik je musí provizorně odkládat stranou, aby se mohl věnovat textům samotným. Nicméně nejde o nějaký nesnesitelný žalář „hlubinného já“, od něhož by se člověk musel „osvobozovat“. I těžce nemocný Proust paralelně s psaním *Hledání ztraceného času* udržoval až překvapivě intenzivní společenské styky. A k jakékoli revoltě budoucích jazzmanů měl hodně daleko. Společenské a hlubinné já pro něho zkrátka byly dvěma vzájemně se doplňujícími složkami lidské osobnosti a spisovatel protestoval jen tehdy, pokud první uzurpovala místo té druhé (viz *Zamyšlení nad Sainte-Beuvenem*).

Studentka nakonec předložila kvalitně zpracovaný text na originální téma, podložený přiměřeným korpusem i rozsáhlou sekundární literaturou a vhodně rozvržený mezi teoretickou část, praktické ukázky a jednu větší případovou studii.

Bakalářská práce Michaely Jonczyové po mém soudu splňuje veškeré náležitosti předepsané pro tento druh akademických prací, takže ji vřele doporučuji k obhajobě s navrženým hodnocením „výborně“.

V Praze dne 4. 6. 2014

doc. PhDr. Eva Voldřichová Beránková, Ph.D.